

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини), Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гансмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порту. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Extrema se tangunt.

(Δ) Перед кількома днями оповіщено пропозиції зроблені краєвим Виділом до іменованя членів Ради шк. кр. на основі закона краєвого, недавно санкціонованого. На ці пропозиції ударено з двох супротивних крайних таборів, а іменно минувшого четверга в ч. 231 виступив проти сих пропозицій орган всеполяків Słowo polskie, а зараз після того в п'ятницю в ч. 101 орган національно-демократичний «Діло» Обидва ці днівники станули на становищі крайних своїх фракційних поглядів і змагань політичних, з того становища оцінили і осудили пропозиції краєвого Виділу і тим показали, що глядять на Раду шк. кр. не як на інституцію шкільну, але як на політичне і партійне огнище.

Słowo polskie, хоч покликє ся на слова д-ра Дітля, висказані в кр. соймі в 1867 р. про Раду шк. кр., що в уладженю єї не може бути мови о народности, а лише о здібностях і хто здібніший, сей повинен бути покликаний до Ради шк. кр., накладає ся на кр. Виділ, що своїми теперішніми пропозиціями утворить з Ради шк. кр. zlepek polsko-ruski замість jednolitości (отже бажалоб мати лише Поляків членами Ради шк. кр.) і вважає се вислідом owej nieszczęsnej polityki-ruskiej, що довела край до внутрішньої боротьби, розриваючої єго сили і що задля того утворено урядові посади Русинів в новій Раді шк. кр., котрі мають там засідати не jako najgodniejsi і najodpowiedniejsi, але длятого, що в Русинами. Відтак, не тикаючи зовсім про ф. д-ра Омеляна Савицького, накладає ся лише на проф. д-ра Кирила Студинського і проф. Олександра Барвіньського. Проти д-ра Студинського виступає з закидом, що се оден з наймолодших, отже із

сега можна би здогадувати ся, що Słowo polskie радоб бачити в Раді шк. кр. самих сідоголових педагогів, алеж оно само з собою нападає в суперечність, бо виступає і проти проф. Барвіньського, котрий є як раз оден з найстарших професорів учительських семінарій. Ми вже в п'ятницю в короткій новинці, відповідаючи на закиди Słowa polskiego, зазначили, що не лише Наукове Товариство ім. Шевченка але й краківська Академія Наук печатали чимало наукових праць проф. Студинського і тим признали єго наукове приспосібленє, о коли Słowo polskie обурює ся тим, що професор-Русин буде заступати в Раді шк. кр. польський університет, то передовсім замітити мусимо, що львівський університет не є виключно польський, а крім того, що буде єго заступати в Раді шк. кр. також польський професор гр. Пінинський.

Проти проф. Ом. Барвіньського висуває Słowo polskie закид, що длятого признає єго єдином najgodniejszym przedstawicielem szkolnictwa ludowego в Раді шк. кр., позаяк є posłem і politykiem. Отже супроти сега зазначити годить ся, що і давніші члени Ради шк. кр. як Чартерійський, гр. Тарновський, гр. Войтїх Дідушицький, др. Романович, др. Роттер, др. Йордан, а так само й з теперішних др. Верещинський, гр. Пінинський були і є послами, отже посольство мало би по думці Słowa polskiego лише у Русина становити перепону. Крім того замітити треба, що проф. Барвіньський, як се можна пересвідчити ся із стенографічних протоколів Ради державної і кр. сойму, яко посол все дбав про шкільні справи в тих законодавчих тілах і в тім напрямі причинив ся також до розвитку і подвигнення шкільництва. Довголітню службою в гімназії і учительській семінарії, яко член іспитової комісії і провідник при іспитах зрілости, яко письменник на

педагогічній, шкільній і просвітній ниві здобув собі стілько досвїду, що зуміє достойно заступати народне шкільництво в Раді шк. кр., як і доси. Słowo polskie своєю статєю в тій справі зложило повний доказ крайної нетерпимости і загорілости, споглядаючи на Русинів яко на wrogów naszych najpięrszych interesów.

Подібно як Słowo polskie стануло також «Діло» виключно на крайно фракційнім становищі політичнім і оцінює Русинів-членів нової Ради шк. кр., пропозицій кр. Виділом до іменованя з огляду «на партійну приналежність та на політичну минувшину їх» а свій суд хоче навязати яко «опінію руского загалу».

Проф. д-рови Омелянови Савицькому призває «Діло», що він «дуже поважний та чесний», але будь що будь є членом москвофільського стороництва. Отже, коли «Діло» думає, або дехто інший сподіває ся і числить на се, що в Раді шк. кр. є поле для москвофільської або якої іншої політики, то дуже в тім помиляє ся. А вжеж найменше «Ділу» лицювало виступати з того становища проти д-ра Савицького, бож оно так гаряче ще до недавна пособляло консолідації і єго роботі треба приписати зріст москвофілів. Другим двом членам Барвіньському і Студинському, як каже «Діло», «мають ніхто не відмовити трудолюбивости та заслуг на певних полях народної діяльности», але они єму не любі задлятого, бо нібито «числять ся за керманичів польонофільско-опортуністичного напрямку, який оборони наших національних справ не трактував і не трактує за садничо, а лише опортуністично і дрібничково (!), ніколи не підносить рішучих протестів против руских кривд, а думає, що зможе ухилити їх аж надто далеко ідучою (?) уступчивостю і чемно-

39

ЯРОШЕНКО.

Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ (нагороджена «Михайловою премією» 1905 р.)

(Дальше).

Козаки засміяли ся і подобрили. Коли-ж до того хтось там пригадав козакам, що єсть же перед носом у них Турки, а в Турків у наметах усякого добра ще багато: не допустить Бог померти з голоду, — вони погодили ся з долею і почали розходити ся. Польські комісарі слухали здивовано приказки Сагайдачного і питали ся його потім, як він їй розуміє. Чи може гадає сісти верхи на кобилу, коли вже орда під селом, а жінку лишити на возі? Сагайдачний усміхнувся ся лукаво і втихомирив панів: се тільки приказка, жарт, щоб забавити козаків. Чи зрозуміли чи не зрозуміли козаки приказки, а от розходять ся. Про се йшло. А він Ляхів під Хотинем не покине, хіба що така була би воля всіх козаків і всеї козацької старшини, — тоді він, звісно, не порадить нічого. Собіський просив Сагайдачного витримати ще скілька днів, бо заносить ся на мир, Турки, видко, м'якнуть, — доконче треба виждати.

Микула був свідком отсеї події і заспокоїв ся троха. Конець війни ще не зараз буде, — по-

ки конець прийде, він буде знати певно, що з ним стане ся. Тепер тільки треба би віднайти Дзерона, поговорити з ним, пійти поглянути ще раз на могилу батька, бо, може, не доведеть ся їй вже ніколи бачити, — там потім уже: все одно, зважить ся зробити, що загадує.

До самого вечера шукав Дзерона і не міг найти. По польським обозі годі було свобідно ходити, бо Ляхи мали з Турками потребу; так лише заглянув «сюди-туди, чи не узирить де Дзерона. Не побачив і вернув ся в козацький обоз уже вечером.

На другий день Микула і не зважив ся пійти в польський обоз, бо саме на середину того обозу напав Каракаш-баша скаженим приступом. Каракаш погуб і Турків прогнано — але на тім і минув ся день. Микула ходив то сюди то туди по козацьким обозі, дивив ся з берега Дністра на бранців, що їх Татари зганяли що раз більше з Поділля; заглядав з далека і на турецький міст, коло котрого крутило ся вже багато війська; дивив ся в німецьким обозі, як скидували неживих вояків, що вмерли з недуг, у яр і тільки троха присипували землею, і все же наводило на него якесь сумне отупінє, якусь дрімоту духа, байдужість, яку сам спостерігав, а якої не міг позбутися. Стілько було випадків смерти довкола, що й його самого не тішило

житє. Чого ті люди так ненавидять себе? Чому передумують тільки над тим, як би другого гладко позбавити життя? Земля така широка, тільки жий, поки Бог дозволить, для всіх місця доволі, — тимчасом ні! годі жити спокійно! Зберуть ся сотки тисяч оттак на одне місце і рїжуть себе що дня по троха; вкінці не стане їди ні крові ні сили, далі бити ся, і розійдуть ся. Такі смутні думки снували ся цілий день по голові Микули і йому дуже бажало ся пійти на могилу батька і там виплакати ся з жалю, поскаржити ся на цілий світ, такий гарний сам собою, а такий непривітний для чоловіка.

Тільки ніч минула, він справді зараз вранці пішов понад Дністер у сторону замку. Понад рікою крутило ся багато війська, що поїло коні, брало воду до обозу або й так сиділо без діла, пильнуючи тільки, щоби з протавного берега не стрілив хто на них. Усіх тих вояків Микула виминав мовчки, не дбаючи про нікого. Тільки в однім місці коло німецького обозу здержав ся і оглядав малий пліт, причеплений до берега. Потім пішов дальше. Ось уже і той берег, де похований старий Семен Ярошенко, там польський міст, а коло моста по лівім боці сторчить височенна стіна замку. Тихо тут тепер, не чути таких скажених криків, як тоді, коли обозова челядь убивала Волохів.

стю супроти противника, сим лише осмілює (?) єго ще більше та подає нераз противникови мимохіть можливість, всякий инший хочби скрізь оправданий але рішучий руский протест представити яко «радикальне warcholstwo».

Коли отже *Slowo polskie* докоряє п. Барвінському, що він є послом і політиком і ддятого яко Русин має вийти до нової Ради шк. кр. то «Ділові» обидва сі члени, проф. Студинський і Барвінський, хоч їм признає і трудолюбивість і діяльність на певних полях народної діяльності (трудно на всіх полях бути діяльним!), вважає їх невідповідними, бо они не є членами радикального національно-демократичного напрямку, що поводують ся надто далеко і дучою уступчивістю і чемністю супроти противника і єго ще більше тим осмілюють.

Із сего виходить отже, що проф. Студинський і Барвінський булиб відповідними для «Діла» членами Ради шк. кр., хоч би не визначали ся трудолюбивістю і не мали заслуг на певних полях народної діяльності, колиб лише належали до національно демократичного або радикального сторонництва і не були уступчивими та чемними, а лише підносили при всякій нагоді рішучі протести.

Тимчасом події останних кількох літ радикального напрямку національно-демократичного стають як раз певним доказом, що противник побачив ся спонуканим виступити агресивно супроти Русинів не задля уступчивості і чемності опортуністів, а з інших причин. Доволі вказати на академічну сецесію, котра не тільки не посунула наперед так широко поставленої спершу справи руского університету, але навпаки утруднила єї здійсненє і довела до зневіри; досить вказати ще на рідні страйки і все що з тим вяже ся, то не лише не поправило національного, але навіть економічного становища нашого селянства, прискорило бюра праці, рентові оселі і таке инше, а до того горячкову діяльність Товариства *szkoły ludowej* і т. п.

Особливо звертає ся «Діло» супроти Барвінського і замічає, що єго становище в Раді шк. кр. доси не було відповідне, а сей докір піддержує тим, що «за єго радництва сипали ся на руске шкільництво удари за ударами, секатури руского учительства народного, польонізоване руских підручників, переміни руских шкіль на польські, переслідуваня безнастанними слідствами рускої молодіжи гімназійної і учителів», а «Діло» мимо того «не чуло про яку небудь серйозну оборону руского шкільництва, який небудь засадничий протест Барвінського проти давячої системи», що п. Барвінський волів дипломатизувати і

мовчати, хоч мав можливість нераз піднести голос протесту» ітд.

Очевидно «Діло» видало сей осуд на основі здогадів, бо засідання Ради шк. кр. і єї секцій не є прилюдні, з них не оповіщує ся ніякого звіту і промов членів ітд. Треба до того знати, що наради є довірочні і члени зобов'язані приреченєм до задержаня довірочности справ обговорюваних і ухвалюваних на сесіях. Члени Ради шк. кр. не мають отже нагоди і не можуть подавати до прилюдної відомости сих справ, а тим самим всякий осуд в роді осуду «Діла» про діяльність п. Барвінського або кого иншого в Раді шк. кр. є безосновний, схоплений з воздуха, а тим самим неоправданий і несправедливий. Колиж «Діло» приписує за все те в горі наведене вину і одвічальність п. Барвінському, то стає само із собою в суперечности, забуваючи про те, що доси одиноким руским репрезентантом учительского заводу був п. Барвінський, а само «Діло» каже і про нову Раду шк. кр. ось що: «трех руских репрезентантів се супротив збільшеного числа членів Ради шк. кр. так зникаюча скількість, що більшість з ними не потребує числити ся», отже ми раді би знати, як собі уявляє «Діло» становище одного п. Барвінського в дотепершній Раді шк. кр. супроти так переважної більшости?!

На останку застерігає ся «Діло» супроти того, що кр. Виділа «доконав іменню своєї номінації і своїх пропозицій бє з огляду на опінію руского загалу» і домагає ся, що повинен був засягнути що до руских членів опінії рускої репрезентації соймової зорганізованої в руским клубі соймовім, а не рішати справу без вислуханя рускої опінії». Отже супроти того мусимо зазначити по правді, що заступники «національно-демократичного комітету» і «руского клубу соймового» були в депутації у кр. маршалка в тій справі і дали єму змогу вислухати свою опінію, але позаяк та опінія була так крайно фракційна і руководила ся лише політичними понуками, як і погляд «Діла», отже нехай сій обставині і сї заступники і «Діло» припишуть причину, що пропозиція і номінація кр. Виділу випала не по їх думці. Се нехай буде і на будуччину для них указкою, що таким крайно фракційним остракізмом навіть супроти своїх людей, котрим всеж таки признають трудолюбивість і заслуги, убивають саму справу і наносять прямо шкоду рускій народній справі.

Того дня хотіли Поляки вислати кількесот возів до Кам'янця по харчі і сї вози уже переведжено на той бік Дністра. Та от по тім боці в тім малім польським обозі, що стояв ще доси коло Браги, прийшло комусь на думку, заглянути в один віз. У возі лежав прикритий соломою польський шляхтич, що тим способом хотів утечи до дому. Заплатив, видко, візникови, щоб не зрадив його; тимчасом штука не вдала ся. Мало того; почали перетрушувати всі вози і показало ся, що трохи не в кождім возі притаїв ся якийсь польський Гектор або Агамемнон. Саме вїсько кинуло ся перешукувати вози і витягало звідтам панів, на вдивовижу собі і людям. Сьміху було спершу богато; та коли пани наважили ся таки до Жванця, щоб не вазнати сорому в обозі, здержали їх силою вояки зпід Браги і завернули під замок. Небавом з обозу надїхав відділ вїська під проводом Молодецького і заняв панів, як череду овець, та погнав в обоз. Остатні чурі сьміяли ся з таких відважних шляхтичів і провозжали їх з глумом по через замок горі в обоз.

(Дальше буде).

Українська мова в російській школі.

(Ковель).

В наших школах учать початкового читаня по буквари Н. Вунакова (ліпшим єще зміж другах). Перших п'ять лекцій містять він слова, а з тих 64 слів малорускому дитяти 17 слів зовсім незрозумілі: у — а, ау, ура, ах, уха, сор, сума, сук, каток, моток, кетухі, сурок, лак, лук (ростина), халат, їл, кіса, сілок; дальше 4 слова такі, яким Українець, прочитавши і понявши їх по своєму, придає зовсім инше значіне: кулі (Українець прочитавши по московски «кулі» — і зрозуміє московске: «пулі»), сила — фізична поява, Українець прочитавши по московски «сила», зрозуміє в змислі — «сісти»; ліса — Українець зрозуміє «ліса» — плетені ворота; 8 слів таких, які приходять і в українській мові, однак виголошують ся девчїм інакше: рама — ряма, ухо — вухо, ус — вус, сок — сік, ток — тік, кот — кіт, хутор — хутр, кол — кіл; наконєць 7 слів таких, що містять в собі звук «и» (і), а по українськи «ы» (и) сіто, (по укр. сито), сорокі (сороки), сирота (сирота), мухі (мухи), сохі (сохи), рукі (руки), ракі (раки). Таким способом з 64 слів остає ся тільки 17 таких, які можна перечитати без зміни по малоруски.

І се так з початку, а що дальше, то гірше. В шестій лекції приміром, не говорячи вже про слова, які мають инше значіне по українськи або зі зміненою формою — є самих зовсім непонятних слів 7 на 14, в семій 9 на 18, в осьмій 13 на 28 і так дальше.

Єще в гіршій положеню находить ся справа з букварями инших авторів. От досить розповсюднений буквар Д. Тихомірова (14 видань). Три перші сторони (5—7) читаня містять в собі 78 слів (однакових не вчислюючи), з них половина таких, яких наш дїтвак зовсім не знає і лише 27 може зрозуміти».

Ось такий се духовий хлїб, що підносять нашій дитині, в правдивім чи уданім пересвідченю, що она буде живити ся ним собі на одороль: щасливо перетравить те все і віднесе велику користь. Як і перше, ми знов будемо оперувати тільки фактами: наглядно покажемо, як повинає наш дїтвак передкладану єму поживу і на скілько она є стравна для него. Материял зібраний в одній школі єкатеринославської губернії, іменню в такій місцевості, де перевела ся асиміляція всяких можливих народностей, в тім числі сербської і великорускої, задля чого наріз розуміє там більше російський язик, чим який небудь Київлянин або Полтавець. І так: що се «клад»? (по українськи «скарб») — відповідь: «кладка». Глупость? (читай «глупость») — «як нічого не чути». Пенька? читай «пєнька» (по малоруски «прядиво») — «пєньок», «опєньки», «пїна», «снїг». Муравей? (мурашка) — «журавель», «птичка така», «то, що в бібліотеці голову повернула» (в бібліотеці находив ся образ жпифа). Прибиль? чит. «прібиль» (прибуток) — «прібули». Шмель? чит. «шмель» (чміль, джміль) — «шнєля у салдатів», «хміль». Веко? (віко) — «як вітер віє», «як хто вмер, так вік виживє». Водворот? чит. «вадворот» (вирва) — «воду возять». Куст? (кущ) — «напуста», «хата пустка». Крот? (зінєке щєня, кертця) — «птиця», «крілик», «рот», «коротке щонебудь». Р'їч? чит. реч (промова) — «як хто умний». Колокол? чит. «калокол» (дзвін) — «як що колють». Лучі? (проміня) — «там де лучче». Бабочка? (метелик) — «жїянка», «баби», «балочка», «бабки ростуть на шпилі». Площадь? чит. «плащадь» (майдан) — «дошка». Улітка? (слимак) — «літо», «дівчину звуть», «улик», «як птиця літає». Ель? чит. «йоль» (ялина) — «як що собака їсть», «як хто їде». Роца? (гай) — «лощина», «доц». Боб? (біб) — «тхорик», «червак». Плюц? — «як замочить ся, то плюощить», «птиця», «кляц», «як спати хочеш, так заплюощи ся» (може те, що по польськи «блюц», «піві» — прим. складача «Руслана»). Щелка? чит. «щюлка» (щїлина) — «по щюках бють». Лєц? чит. «люц» (риба ляц) — «кляц», «ліс». Туловище? чит. «тулавище» (тулуб) — «як затуляють». Бревно? чит. «брїовно» (колода, деревина) — «як різун заріже, або палець обірве». Ехо? (луна) — «ліхо», «хворий каже: ех!» Чи треба єще більше примірів? І чи дивувати ся

Микула заліз у корчі. Ось і батькова кам'яна могила; тільки відложати на бік камінь, що прикриває батька, і можна би його побачити. Та нехай, нещасний, спить спокійно; не годить перебивати йому його вічного сну. Микула сів біля могили і задумав ся. Не були то думки такі, щоб він у них находив якийсь лад; так лише снувало ся йому щось по голові, мов сонні привиди, а над тими привидами верх брало одно лише яснійше бажанє: вмерти! вмерти зараз отут біля батька, щоб уже раз усе скінчило ся! Нехай родину у неволі Бог помилує і визволить; у Микули вже сили до того нема. Є ще правда, в його душі один намір, але такий не певний, що годі зараз зважити ся. Коли не поведеть ся, жде його неминуча смерть або неволя; а чи не краще-б отут таки зараз померти без великого заходу? На що аж їти шукати собі смерті?

І Микула сидів так довго при могилі батька та завдавав собі щораз більшого жалю, коли нараз на польським мості і за мостом по тім боці побачив видовище, що спершу тільки здивувало його, а там потім і зацікавило так, що він зійшов з берега над саму ріку, щоби бачити докладнійше. Зараз і розвідав, що стало ся.

після сего, що діти, розуміючи так викладовий язик, повипишуть в свої зошити ось які пісінки: Слива — плотьодное дерево. Дня — огородная насѣкомая. Цвѣти — плотьодныя насѣкомыя. Блоха — насѣкомая животная і т. п.!

Та окрім московської мови, дитина мусить, ледви що присвоївши собі азбуку, вивчити ся ще і церковно-славянської мови! Тут доходить до подвійної трудності: ще більше незрозумілі церковно-славянські вирази приходять ся дитині перекладати на незрозумілу великоруску мову. Та хто не знає, що за такі, в яких домагають ся незнане х означити через так само незнане у — називають ся абсурдом і в математиці їх не допускають? Чиж в життю правила логіки не інакші і зрівняне двох незнаних можна розв'язати при браку інших даних? Ні, тільки сею помічною даною, хотів забороненню і осудженою, являє ся все таки українська мова в російській школі полудневих країн. От тому то і задля переслідування сєї мови просвіта у нас стоїть на дуже низькій ступені в порівнянню з іншими губерніями Росії, хотів дехто хоче пересвідчити декого, що все «обстоїть благопалучно», що все в порядку, а діло лиш в учебниках, програмах та учителях...

Пора би вже всім зріло глянути на дуже важне питання в культурнім розвитку нашого народу, питання про язик малорускої школи, на яким єдино може одержати дійсні відомості і погляди малоруске населення. Без офіційного признання української мови в наших школах як викладового язика нічого не допоможуть ні тисячі нових шкільних будинків, ні найдокладніші програми, ні найліпші великорускі підручники, ні найідеальніші учителі. Се питання рішає само життя і до єї голосу неминучо треба прислухувати ся, коли хоче ся щиро працювати над правдивою народною просвітою.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Симеона Зилота; римо-кат.: Дезидерія. — В середу: руско-кат.: Мокія (Перепол.); римо-кат.: Йозанні, Моніки.

— **В пам'ять 44. роковин смерті Тараса** відбув ся вчора в салі „Скала“ у Львові концерт заходом Читальні „Просвіти“ на городецьким передмісттю. Концерт отворив вступним словом п. Валецкий, заст. голови Читальні, почім слідували хори, соля і деклямації. Перша прихильна згадка належить ся читальному мішаному хорови. Вибір народних пісень, введених на сцені, був дуже щасливий, а виконане влізло складно і поправно завдяки не лише гарним голосам, але і дір'єнтові п. Галіковському. Загалом хор робив виле вражінє і для уха і для ока та заслужив на онлески, яких публіка не щадила. Дуєт пп. О. Ліскевича і Ант. Чайківського з супроводом фортеп'яна „Про весну“ Абта як легит маєвого тепла певств серця слухачів. Гарно виконав також баритонове соля „Ой по горі“ п. Ад. Чайківський, а п. Гладилевич удачно відіграв на скрипці „Серенаду“ Шуберта. Фортеп'яновий аккомпанімент спочавав в руках молодого а випробованого п'яніста п. Б. Вахнянна. Прихильно прийняла публіка також обі деклямації, з яких першу: „Хустину“ Шевченка виголосила п-на Гериньна, а другу „Гамалію“ п. Ант. Чайківський. На закінченє концерту вибрано сценічний образ, навіяний глибоким патріотизмом, п. з. „Небесні співці“ С. Яричевського, відіграний дівчатками; мабуть, а Захоронки. Сцена кінчить ся молитвою „Боже великий, єдиний“, яку публіка підхопила і стоячи відспівала. Гимном „Ще не вмерла“ і „Соколя“ покінчив ся концерт, полишаючи взнеслі спомини у грудях зібраної публіки. Саля була зовсім випродана, заповнена майже виключно рускими родинами з городецького передмістя і членами Читальні, яка хоч оснований несповна пів року тому, розвинула енергичну діяльність на своїм передмісттю і згуртувала поверх 200 членів. До такого успіху Читальні причинює ся немало трикімнатний читальняний локаль, відступлений даром в сьвятоюресім будинку С. Екск. Митрополитом Шентницьким, а також щасливий вибір секретарем Читальні п. Стр., який весь час, вільний від бюрової праці, посв'ячує доглядови Читальні, де що дня ввечером збирають ся члени дуже численно.

— **Суботнійшній равт** на дохід вакаційних осель, устроений в львівесім „Народнім домі“ у дав ся добре під кожним зглядом. Публіка зібрало ся тільки, що саля при звичайнім уставленю крісел як на концертах, була би повніська. Концертна часть равту завдяки знаменитому, доторови виступаючих осіб могла вдоволати кож-

дого. По концерті стануло до танців при звуках військової оркестри около 70 пар молодіжи, а забава тревала далеко пбза схід сонця. Там панночкам, що не були на равті, мусимо довести, що дві третини присутних мушья з їх вини „продавало хрін“.

— **Посв'яченє нової університетської бібліотеки** при ул. Мохнадких відбуло ся нині перед полуднем, а довершила єго архієп. Більчевский і архієп. Теодорович. З руского духовенства не було нікого, бо єго не прошено. Про акті посв'яченєя промовляли: архієп. Більчевский, міністер Пентак, секційний шеф Цв'яклінский, проф. Поль іменем Наук. академії в Кракові, ректор краківеского університету Цябульський, директор нової бібліотеки Семкович і ректор університету Пузіна. Промови були держані поважно. На бібліотеці маєла між іншими фана в руских красках, на університеті не було рускої фани.

— **3 львівеских товариств.** Завтра (ві второк) відбуде ся в локалі „Акад. Громади“, Вірменська ч. 30, І пов., відчит тов. Бялей про Шпенгавера і модернізм. Перед відчитом подасть п. Осип Кузьмич інформації про теперішню зарібкову еміграцію до Прус. Початок о 7. год. ввечером. Гості пожадани.

— **„Красвий Союз кредитовий“** у Львові виває всі союзні стоваришенєя, щоби безпроводочно, найдалше до дня 25. с. м. надіслали статистичний виказ wraz з замкненєм і білянсом за р. 1904 під адресою: Красвий Союз кредитовий, Львів, Ринок ч. 10.

— **3 Дрогобича.** Виділ політичного товариства „Дрогобичка Народна Рада“ скликає на понеділок 29. мая загальні збори товариства на годину 2. по полудни до комят „Руского Касина“ в Дрогобичі в порядку днівним: 1) Реферат про політичне положенє Русинів в теперішню хвилю. 2) Вибір виділу. 3) Внесенє членів.

— **3 віденьської „Січи“.** На загальних зборах товариства відбухих на дню 11. мая с. р. доповнено здекомитетований виділ і вибрано: Степана Витвицького, студ. прав, головою товариства, Льва Поповича, студ. техн., містоголовою і Романа Прокоповича, студ. філь., заст. віділового.

— **Зелізняця Львів-Підгайці.** В міністерстві зелізняць відбула ся оподі конференція репрезентантів консорції будо и львівско-підгайцької зелізняці. Народа скінчила ся підписанєм концесійних документів, причім делегати красвого Виділу здержали ся від підписанєя і заявили, що рішенє в тій справі видасть сам красвий Виділ. Згідно з бажанєм львівескої міської ради від зелізнячного двірця за личаківескою розгачкою будуть поведені зелізнячі лінії на північ до Підзамча і на полудне на Перезенківку до шляху зелі пачого Львів-Станиславів.

— **Про співучість львівеских Русинів.** Здаєсь, нема другою міста, де би на 28-тисячне нас лене було аж 10 хоральних дружин, кілько їх є у Львові. Маємо тут отєі рускі хори: „Бояна“, „Зорі“, „Академ. Громади“, Читальні „Просвіти“ на жовківесім передмісттю, також Читальні на городецьким передмісттю, питомців дух. семінарії, техніків, дяківескої бурєи при церкві св. Юра, рускої гімназії і Ставропільської бурєи. В случаю потреби організують ся ще хори „Сокола“, учеників Русинів польских шкіл середних, Читальні „Просвіти“ на Личакові, „Дністра“ і інші привагідні. Кождай з вчисленних хорів має свого окремого дір'єнта, майже в кожнім хорі ємває по кілька вислужених дір'єнтів, а що найменше тричі тільки є здібних обняти батуту. Надто треба додати, що з малими вїтками членів одного хору не належать дві другої співацької дружини. Коли прийняти на один хор пересічно лише 30 осіб, то маємо у Львові найменше 300 співаків і співачок.

— **3 львівескої архіє пархії.** Канонічні інституції одержали оо.: Мих. Дзерович на Долге, Пав. Кудрик на Рогатин, Іван Біржинський на Рудники, Конст. Слувєцький на Лисятичі, Лях. Горбачевский на Слободу золоту, Плят. Каринський на Дичків і Юл. Борачок на Містки. — Завідательства парохій одержали оо.: Іван Каратницький в Хлівовичах св., Клявдий Св'яжинський в Плаучи вел., Іван Пачовский в Підгірцях і Іполит Хомин в Дмитровичах. — Сотрудництво в Ставчанах дістав о. Николай Кравців. — Парохію Підгайці виставляє ся на конкурс з речинцем до 24. червня з тим, що поданя на перший конкурс не узглядняють ся і що поданя кандидатів, які не мають 10 літ сьвященства не будуть узгляднені. — На конкурс розписані з речинцем до 24. червня: Підгородці, дек. олеського; Звжєнь, дек. залозецкого; Плауча вел., дек. бережаньского і Кабарівці, дек. зборівеского.

— **3 зелізняць.** Перестанок і ладівня Семіх шляху Раковиц-Ляви, в окрузі ц. к. Дирекції зел. держ. в Празі, називає ся від 1. мая с. р. „Семіх-Імлінг“.

Назву перестанку Берндорф, який лежить на шляху Ст. Пельтен-Леоберддорф в окрузі ц. к. Дирекції зел. держ. у Відні, змінено з днем 1. мая с. р. на „Берндорф-місто“.

Всячина.

— **3 Черновець доносять:** Замкнанє склепів о 9. год. веч., якого не хотіли придержувати ся деякі селєпарі, викликало нові демонстрації в четвер. Поверх тисячна товпа головно торговельних помічників, привеводила до замкненєя всі отворені ще склепи, при чім вибито ще шиби у Шмідта і Фонтіна, яких прислуга лила на демонстрантів палючі плинн, почім відбула формальне віче на пл. Австриї... Відтак рушив похід ул. Ратушевою і ринком аж під каварню Габсбургску. Тут захоплено поліціянта ч. 77, який день перед тим порубав кількох демонстрантів. Товпа так притисла єго де стінн, зневажуючи чинно, що ледво втягли єго пречі поліціянти до каварні. Пізною ночью демонстранти розійшли ся.

— **„Тютюневий король“.** Дня 13. с. м. помер в Новім Йорці Вілїам Діке, що заснував тютюневий трест, завдяки чому загорнув в свої руки цілу торговлю тютюном в Сполучених Державях. Єго маєток оцінювано на 2500 мільонів доларів. Вілїам Діке дожив 84 літ. Єго спадковцем є одинокий син Джемс.

— **Обуренє на ген. Штесля.** Сотрудник „Нов. Врем.“ п. Мєпшиков оголошує, що видасть в окремії книжці збірку листів присланих з Манджуриї. В однім з тих листів представлено вражінє в манджурській армії по капітуляції Порт-Артура: „Представте собі, що діяло ся з нами, коли в тріскучий мороз засипують нас тисячі куль, на яких відломках находимо стемпель „Обухівеска фабрика“. Були се 6-палєві стрільна, великого калібру і в моїм корпусі они зробили величезні нещастя. Гармати і стрільна привезено з Порт Артура, який передав ген. Штесель з таким успіхом, що навіть не доїє про се начальникови заряду міста. Через те не уратувано перед Япєвцями 300.000 рублів скарбових грошей. Штесель не знищив також гармат, а се було легко зробити, бо лише кинути до моря. Тепер Норі иривіз ті наші гармати на япанські позиції і безкарно плює нашими кулями нам в лице. Ген. Штесель зі своїм штабом позволив відфотографувати ся раз з япанським штабом. По кількох днях Япанці підкидали наші армії ті пюгаві фотографії. До такого пюгавства могла допустити лише така... як Штесель“.

— **Помаранчеві лупини** Галичина зужитковує рік річно помаранч і цитрин що найменше за 2 мільони корон. Здавало би ся, що лупина помаранч і цитрин становить при таких обставинах важний предмет вивозу з краю. Іменно потребують її фабриканти до цукорків, горівок, розовісів, лікерів та багато інших продуктів. Ті фабрики мусять спроваджувати ту лупину з далеких сторін, з Триєсту, Реки а навіть в Леванту (зі Смирни). Одна з найбільших красвий фабрик, фірма Брандштєдтер і Спілька у Львові, потребує на рік помаранчевих лупин за кілька тисяч корон і платить за сьвіжі (8 до 10 днів по обібраню), в якій би вони не були скількости достарчені, від 20—30 сот. за 1 клг.

— **Шілерові балади.** В Шілеровій памятній книзі в місцевости Марбах, в котрій поет уродив ся, висав Б. Ліцман, проф. німедкої літератури на університеті в Бон, о артистичній вартости балад ось що: В школі читавсь балади Шілера головно для пізнанєя їх моральної і ідейної вартости, себто для глибоких гадок і високих ідей; но всі о тім забувають, що се першорядні твори штуки, артизму. Чейже учитель рисунків не буде давав початковим ученикам копіювати такі твори як Аполльо з Бельведеру або Юно Людовізі, лиш принесе їм поезичні, но добрі взірці. Тимчасом до найвищих клас дає ся для початкової науки мови твори клєсиків та уживаєсь їх яко субстрату до неудачних деклямацій і марних стилістичних вправ. Звідти походить, що ученик тратить ресект перед тими ділами і всяку охоту, вглубляти ся самостійно в правдиву поезию, бачить тут лиш субстрат для моралізуючої педантерії, пересичує ся милозвучними стихами і поволі зневажує балади Шілера хоч би вже тому, що мусів їх так часто з мукою „бубнити на пам'ять“. Се дасть ся і о інших клєсиках (от хоч би і о нашім Шевченку) сказати. Через школи дістає ся неоден відразу до великих творів і тим затрачує ся в нїм пошанованє для гєтїв в області поезії і естетичний смак. Сей вандалізм наносить велику шкоду, тому треба би тут вивієсти таблицю з острогого: v deant consules!

— **Що соловій — то не рак.** Поліция сконфіскувала на двірці в Кракові дві клітки з солов'ями, висланими з Ярослава до Праги, ваданими купцем яко раки. Солов'їв було 39, повязаних нитками за крильця. Пять з них по дорозі згинуло, а пречі випущено в Кракові до садів. Ярославский надаєць спх посилок буде покараний за три провини: За фальшиве поданє змісту посилки, за заборонене вивозенє з краю солов'їв і за знучанє над зв'єрятами.

Телеграми

з дня 22. мая.

Відень. Sonn- u. Montags-Ztg. доносить, що сесія чеського сойму покінчить ся 2. або 3. червня, почім збере ся державна рада і буде тривати до 15. липня, аби полагодити повірену провізорію бюджетову до кінця с. р. ухвалити додаткові кредити на будову альпійських зеліниць та кілька інших предлог.

Будапешт. Дневники сторонництва независимців згідно протестують проти того, аби Франц Кошут обняв президію нового міністерства. Они твердят, що віденські круги хотіли би надужити популярности Кошута, аби тим чином в заміну за поручене Кошуту президії кабінету не дати угорському народови ніяких інших поважних концесій.

Лібава. На 11 нових перевозових кораблях, які належать до 4. російської ескадри, виставлено фляги в присутности вел. кн. Алексія і виправлено ті кораблі до Кронштаду, звідки ескадра виплине на далекий Схід.

Важне для многих.

Студент філософії немаючий знакомости бажає сею дорогою познакомитись і оженити ся з панною, заповненою праведности з посагом до укінчення студій, або через котру мав би рекомендацію на сталу посаду. Дискрецію заповідить або просить о порозуміє через свояків або знакомих за оказанєм фотографії. „Любомир“, Львів poste restante (оказанє квіту інсератового). (1—1)

„Світло церковне“

— з маркою „Salvator“ або „Milli“ —

- I. церковне довге по 77 зр.
- II. „ „ „ 67 „
- I. столове „ 75 „
- II. „ „ „ 66 „

правдиве стеаринове (мільове) одно з найлучших, є біле тверде, не коптить і не спливає — дуже поручає ся!

Стеаринове з маркою „Apollo“

I. „Apollo“ церковне довге по 80 зр.

II. „Apollo“ „ „ „ 70 „

I. столове по 76 зр. II. столове по 68 зр.

все за 100 клг. (кромі транспорту 3 клг. від килія) опакowane даром. — Висилає для Церквей на 3-місячний речинець заплати (за готівку 2% опусту).

Торговля світла і літургічного вина

Евгена Мартинця

у Львові, пл. Унії Еерест. ч. 5. (1—4)

Цілий дохід призначений на будову Руского Народного Театру у Львові.

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортепьян.

— Ціна 2 К; голоси на оркестру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.

Набути можнТ у всіх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі новини: II том „Історії України-Руси“ Грушівського, II вид. брош. 7-50 К, опр. в подотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого „В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“, альманах в честь Кобилляньської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

2 купує і продає
всякі
папери цінні
і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Мутки **СОКІЛ** можна набувати в „Сокильськім Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентования на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадження коштів послужки можна прислати гроші чеками Швабиді поштовою; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жадає звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідження (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позицок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекки або доброї поруки.

На варделянцях і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістра“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділів „Джістер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки:	1,783,673 К.
Уділи членів:	133,117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26,576 К.
Позички уділені:	1,616,402 К.
Цінні папери:	123,627 К.
Льокації:	169,456 К.
На рах. біжучім:	81,938 К.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокильськім Базарі“.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуща, Делятина (чер. Коломні 1/2-30/30 вид. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Гусятиня
7:30	з Рави рускої, Сокаля	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуща, Борислава
7:20	з Підволочиска, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуща	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
7:50	з Рави рускої, Сокаля	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:05	з Станіславова, Жидачева	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:15	з Самбора, М. Либорча, Сяюка, Хирова	10:55	до Іцкан, Калуща, Потутор
8:18	з Яворова	9:20	до Підволочиска, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:10	до Белзця, Сокаля, Любачева
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятиня
10:35	з Рашева, Лавочного, Калуща, Любачева	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуща, Чорткова, Керезмезе
11:05	з Коломні, Жидачева, Потутор, Керезмезе	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
11:55	з Підволочиска, Гусятиня, Копичинець, Козови	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуща
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	4:10	до Рашева, Любачева, Хирова
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуща, Заліщик, Кич-Самбора, Яс, Сяюка, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сяюка
11:50	посп. з Підволочиска, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятиня, Копичинець, Козови	5:58	до Яворова
2:30	з Стрия, Тухлі (19/6-30/30), Сколього (1/2-30/30) з Яворова	5:50	до Коломні, Жидачева, Керезмезе (1/2-30/30)
3:45	з Сокаля, Белзця, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
4:32	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща
5:00	з Іцкан, Жидачова, Калуща, Новоселиці	7:30	до Рави рускої
5:25	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	9:00	до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів
5:45	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:05	до Перемішля (1/2-30/30 вкл.), Хирова, Івонича
8:40	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:10	з Самбора, Хирова, Сяюка, Яс	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:50	з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івани пустого, Гусятиня	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
9:20	з Лавочного, Пешту, Калуща, Борислава,	11:05	до Підволочиска
10:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	Івани п., Скали, Гусятиня, Потутор
10:50	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12:20	ка дворець „Підзамче“	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	з Підволочиска, Одеси, Київ, Бродів	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/2-30/30), Калуща
7:00	посп. з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів,	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
2:15	з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик,	з двірця „Підзамче“	
5:15	Потутор, Івани пустого, Скали, Гусятиня, Грималова	6:43	до Підволочиска, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
10:02	з Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець	11:15	до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
	Чорткова, Заліщик, Івани п., Скали, Гусятиня	2:13	посп. Підволочиска, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
		9:21	до Підволочиска, Київ, Одеси, Бродів

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

- з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передполуд. (тільки в неділі і римо-нат. свята), 1:45 попол. (тільки в неділі і р.-кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
- з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 19/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).
- зі Ширця 10:10 вечер (від 1,6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
- з Любіня 10:10 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і свята).

Відходять з головного двірця:

- до Брухович (від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:30 рано (тільки що неділі і свята р.-кат.); 12:30 попол. (тільки що неділі і свята р.-кат.); 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 веч.)
- до Рави рускої 11:15 в ночи кожної неділі.
- до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудни.
- до Ширця 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
- до Любіня вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята).

ЗАМІТКА: Час середно-европейский рижнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейського — 12. год. 36 мін. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманна ч. 9.